

עם כלביא

בלעם ראה את מה שאנחנו שכחנו:
לעם הזה יש כוח להתעורר מכל נפילה

חוברת למרצה

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

פרשת בלק

לזכות
הרב יוסף וזוגתו מרת יעל ומשפחתם שיחיו
מיכאלשילי

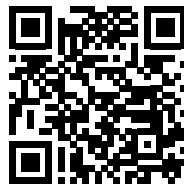
לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת
ר' משה בן הרה"ח ר' נפתלי ע"ה
גרינברג
נלב"ע י' תמוז ה'תשע"ג
ת'נ'צ'ב'ה'

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לתרומה ולהקדשת שיעור לחץ כאן

או סרוק את הברקוד

לפרטים נוספים ויצירת קשר פנו באימייל: INFO@JEWISHINSIGHTS.ORG

למערכי שיעור נוספים בקרו באתר שלנו: WWW.JEWISHINSIGHTS.ORG

עימוד | מוסי וולוסוב
אתר אינטרנט | יובל כץ וישראל יסוצקי
אדמיניסטרציה | לוי שמטוב

ועדה מייעצת
הרב אשר דערן - קייפ-טאון, דרום אפריקה
הרב מנדי גרליצקי - תל אביב, ישראל
הרב לוי גרינברג - אלפטו, טקסס
הרב דוד גולדברג - סאו פאולו, ברזיל
הרב לוי שייקביץ - כפר חב"ד, ישראל
הרב מנדי גרינברג - טווינסבורג, אוהיו
הרב שמואל פרידמן - ב. בלנקה, ארגנטינה
הרב יוסף יצחק בלוי - כינרת, ישראל
הרב חיים דרוקמן - לוצרן, שוויץ

ספרדית
תרגום ועריכה | הרב רפי טוויל

צרפתית
תרגום ועריכה | הרב יאיר אלבז
הגהה | ש. אלבז
עימוד | לוי אלבז

פורטוגזית
תרגום | מר יצחק דיין
עריכה | הרב ישעי' דיין
עימוד | מייק קטן

רסית
תרגום ועריכה | הרב אלכסנדר גרישין
עימוד | ת. וולף

משרד השלוחים
יו"ר | הרב גדליה שמטוב
פיתוח | הרב מנדי שמטוב

עורכים
הרב אברהם גרינברג
הרב זושא גרינברג
משתתף בעריכה | הרב שלום בער חזן

עברית
עריכה לשונית | הרב לוי שייקביץ
הגהה | הרב מנחם וילהלם

אנגלית
תרגום ועריכה | הרב מענדל סופער
הגהה | הרב מענדל לברטוב

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד הולצברג
שלוחי הרבי' במומבאי, הודו

© Published and Copyright 2025
by Shluchim Office International

א. נבואת בלעם.....5

בלעם בנבואתו מדמה את עם ישראל לאריה ולביא (מקור 1). חז"ל מציינים שהייתה סברה לשלב את פרשת בלק בקריאת שמע (2) מפני שנאמר בה: "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו", שמרמז על שני הזמנים בהם קוראים קריאת שמע – בשכיבה ובקימה.

שאלה: מדוע הגמרא נמנעת מלהביא ראיה מהפסוק, "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (מקור 3)? תשובה: מפני שסדר הדברים הפוך, תחילה הקימה ואחר כך השכיבה, בשונה מהפסוק הראשון שתואם את הנאמר בתורה, "בשכבך ובקומך".

בהמשך תוסבר המשמעות העמוקה של הפסוק על פי תורת החסידות.

ב. שכב – שינה וחולי.....7

בשיר השירים נאמר, "על משכבי בלילות ביקשתי את שאהבה נפשי, ביקשתיו ולא מצאתיו". המדרש מסביר שהמילה "משכב" משמעותה גם חולי, בנוסף לשינה (מקור 4).

שינה - גלות הנפש

בעת השינה, הגוף נראה רגיל, אך כוחות הנפש אינם מסונכרנים עם הגוף באופן תקין. לדוגמה: יש עיניים אך האדם לא רואה.

בעבודת ה': כאשר האדם ער, הוא מקיים "שאו מרום עיניכם", ויודע ומבין שהעולם מנוהל על ידי הבורא, כפי שגילה אברהם אבינו (מקור 5). זוהי גם כוונת מאמר חז"ל "איזהו חכם הרואה את הנולד" (מקור 7), כפי שמסביר אדמו"ר הזקן בספר התניא, שמשמעותו הפנימית היא, שהאדם מבין כיצד הבריאה כולה נולדה ונבראה מאין ליש על פי דבר ה' (מקור 8).

כאשר האדם ישן רוחנית, לעומת זאת, הוא לא רואה או מפנים שיש מנהיג לעולם. כתוצאה מכך הוא עלול להתנהג באופן שנוגד את היושר ואת הוראות התורה.

חולי - סכנה רוחנית

עבירות קטנות: הקשר בין האדם לה' משול לחבל השזור מ-613 חוטים. כאשר האדם עובר על איסורים רבים, אפילו קלים, הוא חותך עוד חוט ועוד חוט, ובכך מחליש את הקשר שלו עם הקב"ה (מקור 8).

תאוות היתר: כאשר האדם שקוע בתאוות היתר – אפילו שהכל כשר, הוא נעשה "נפרד", הוא מתרחק מהקדושה. בנוסף לכך, הוא גם עלול להתדרדר להנהגה אסורה (ראה סיפור חז"ל על רבי אלעזר בן ערך. מקור 9).

שורש החולי – נקודה חסרה: המילה "חולה" היא בגימטריה 49 (מ"ט). כלומר לחולה חסר שער הנו"ן – שער החכמה העליונה. זהו מצב בו האדם פועל על פי שכלו והבנתו, אבל חסרה לו נקודת החכמה – ה"נקודה בהיכלא", האמונה הפשוטה, הקשר העצמי לאלוקות שמחבר את השכל לאלוקות בקשר

עצמי.

כאשר נשענים על השכל עלולים לסטות מהדרך. בתחילה זו מחלה קלה, אך היא עלולה להגיע לסכנה מוחשית – נפילה רוחנית חמורה. כדי לשלול את החולי, על האדם להחדיר בשכלו ובנפשו את שער הנו"ן – את נקודת האמונה הפשוטה, את הקשר העצמי עם הקב"ה הקיים בשלימות אצל כל יהודי.

ג. התרופה ..... 14.....

מה יעשה אדם שהגיע למצב של "שינה", או אף "חולי" קל או חמור? זהו הרגע בו עליו לעורר את "שאהבה נפשי", את אותה אהבה עצמית הטמונה בליבו של כל יהודי. על כך אומר בלעם, "כרע שכב כארי", גם כשהעם במצב של שינה וגלות רוחנית, הוא מסוגל להתעורר ולהתקשר לה'.

ד. עם כארי ..... 16.....

כעת מובן מדוע הגמרא בחרה לצטט דווקא את הפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו", משום שפסוק זה מדגיש שגם בזמן השינה והחולי בגלות כאשר עם ישראל במצב של "שכב", יש בו את הכוח לגבור על הכול.

עידוד לעבודה זו מגיע גם מניסים – נס גלוי כמו קריעת ים סוף או נס נסתר כמו נס פורים. בזמן הגלות רואים לעיתים הארה ניסית הנותנת כוח ותנופה מחודשת.

פתיחה

עם ישראל בארץ ובתפוצות עדיין עומד תחת הרושם העז של מה שמתרחש בארץ ישראל. המבצע המדהים באיראן, שקיבל את השם "עם כלביא", חולל סערה בעולם. אנו עומדים ואומרים "היינו כחולמים". מי האמין שמתוסי חיל האוויר יעשו בשמי אירן כבתוך שלהם וישמידו את תכנית הגרעין תוך שנים עשר ימים בלבד. גם בתוך ארץ ישראל רואים ניסים גלויים. למרות מאות טילים שנפלו, חלקם על בנינים מרכזיים כמו בית הרפואה סורוקה, סבלנו ממספר קטן מאד של קרבנות. בוודאי שכל נשמה היא עולם מלא, אך ביחד עם זה כולם מבינים את גודל הנס.

אנו חיים בזמנים היסטוריים. עלינו לשאול את עצמנו: 'מה זה אומר לנו? איפה אני נמצא ביחס לניסים הללו? מה זה אומר לי בחיי האישיים?'

בהשגחה פרטית, נבואת "עם כלביא כיקום" נכתבה בפרשתנו. בשיעור זה נצלול למשמעות הרוחנית של "עם כלביא", ונבין את שייכותו לחיינו, היום יותר מאי פעם.

השיעור לפרשת בלק

ממאמר ד"ה "כרע שכב כארי", י"ב תמוז ה'תשט"ז
הנחה בלתי מוגה [בעיבוד קל על ידי המערכת]
תורת מנחם – התוועדויות חלק י"ז, עמ' 33 ואילך

א. נבואת בלעם

בלק בן צפור מלך מואב רואה את ניצחונותיו של עם ישראל במלחמותיו נגד סיחון ועוג, וחושש כי מדינתו היא הבאה בתור. הוא שולח שליחים אל נביא גוי בשם "בלעם בן בעור", ומבקש ממנו לבוא ולקלל את ישראל. "ידעתי" אומר בלק, "כי מי שתקלל - יקולל, ומי שתברך - יבורך".

כאשר בלעם מגיע, הוא מצווה על בלק לבנות עבורו שבעה מזבחות, שעליהם יקריב שבעה פרים ושבעה אילים. הוא ניגש להתבודד כדי לשמוע את דבר האלוקים, וכאשר הוא שב אל בלק, הוא נושא בפניו את נבואתו. את דבריו הוא נושא בלשון מליצית, כשנבואתו כוללת את העתיד המזהיר הצפוי לישראל, לצד העונש המר המצפה לאויביהם.

"בלק מלך מואב קרא לי כדי לקלל את היהודים ולזעום עליהם. כיצד אוכל לקלל, אם האלוקים לא קילל? כיצד אוכל לזעום, אם האלוקים לא זעם? אבותיהם ואמותיהם חזקים כצורים וכגבעות; עם ישראל הוא עם השוכן בדד ואינו מתחשב בגויים". את נבואתו הוא מסיים בנימה אישית, "תמות נפשי מות ישרים, ותהי אחריתי כמוהו".

נתמקד באחת מנבואותיו של בלעם בה דימה את עם ישראל לארי ולביא.

מקור 1 ספר במדבר, פרק כ"ד, פסוקים ב'-ג', ה', ט'

וַיִּשָׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו, וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו, וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹקִים. וַיִּשָּׂא מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר: "...מַה טָּבוֹ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב מִשְׁפַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל... פֶּרַע שָׁכַב פְּאֲרִי וְכָלְבִיָּא מִי יִקְיָמְנוּ, מְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ וְאֲרַרְיָךָ אֲרוּר." לתלמיד עמ' 3

פירוש רש"י

פֶּרַע שָׁכַב פְּאֲרִי. כְּתִיב גִּזְמוּ – יִתְיָשְׁבוּ בְּאֲרָצָם בְּכַח וּגְבוּרָה.

פירוש אבן ישראל

פֶּרַע שָׁכַב פְּאֲרִי. כְּשֶׁהָעַם יוֹשֵׁב עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינוֹ עוֹרֵךְ מְלַחְמָה, הוּא דוֹמָה לְרִבֵּיצַתוֹ הַמְּפֹאֲרֶת וְהַעֲצוּמָה שֶׁל אֲרִיָּה, וְכָלְבִיָּא – מִי יִקְיָמְנוּ. אֵף אֶחָד לֹא יַעֲזוּ לְהַתְגַּדֵּר בּוֹ. מְבָרְכֶיךָ – בְּרוּךְ, וְאֲרַרְיָךְ, מְקַלְלֶיךָ – אֲרוּר.

הגמרא במסכת ברכות מציינת רעיון מפתיע: החכמים חשבו לכלול את נבואת בלעם בקריאת שמע. מדוע?

מקור 2 תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף י"ב, עמוד ב' (עם ביאור אבן ישראל)

אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ בֶּן זוֹטְרַתִּי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר זְבִידָא: בְּקִשּׁוֹ חֲכָמִים לְקַבֵּעַ אֶת פְּרִשְׁתַּת בְּלָק בְּקִרְיַת שְׁמַע... מִשּׁוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ פְּסוּקֵי זֶה: "פֶּרַע שָׁכַב פְּאֲרִי וְכָלְבִיָּא מִי יִקְיָמְנוּ". לתלמיד עמ' 3

רש"י

פֶּרַע שָׁכַב – דְּדַמִּי לְבִשְׁכָּבָהּ וּבְקוּמָהּ, שֶׁהָקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמְרָנוּ בְּשִׁכְבֵּנוּ וּבְקוּמָנוּ לְשִׁכְבַּת שְׁלֹוִים וְשִׁקְטִים פְּאֲרִי וְכָלְבִיָּא.

<< הרבי

"כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו"¹, ומובא בגמרא², בקשו חכמים לקבוע את פרשת בלק בקריאת שמע כו' משום שכתוב בה פסוק זה "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" (שפסוק זה שייך לקריאת שמע, כי שתי הלשונות שבפסוק זה, שכב ויקימנו, רומזים על שני הזמנים של קריאת שמע - בשכבך ובקומך³).

לתלמיד
עמ' 3

מקור 3 ספר במדבר, פרק כ"ג, פסוק כ"ד

הֵן עִם פְּלִבְיָא יְקוּם וְכֹאֲרִי יִתְנַשֵּׂא, לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאָכֵל טָרֵף וְדָם חָלָלִים יִשְׁתָּה.

לתלמיד
עמ' 3

פירוש רש"י

הֵן עִם פְּלִבְיָא יְקוּם וגו'. פְּשָׁהֵן עוֹמְדִין מִשְׁנָתָם שְׁחָרִית, הֵן מִתְגַּבְּרִין פְּלִבְיָא וְכֹאֲרִי לְחִטָּף אֶת הַמְּצוֹת – לְלַבֵּשׁ טְלִית, לְקַרְא אֶת שְׁמַע וּלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין.

הגמרא הייתה יכולה לבחור את הפסוק "הן עם כלביא יקום" כראיה לכך שפרשה זו שייכת לקריאת שמע ולמרות זאת הגמרא בחרה דווקא בפסוק "כרע שכב כארי".

אחת הסיבות לכך היא, שבפסוק שלנו כתוב קודם "שכב" – לילה, ולאחר מכן "יקימנו" שמרמז לבוקר. סדר זה דומה לסדר הפסוק בנוגע לקריאת שמע – "בשכבך", ולאחר מכן "ובקומך".

<< הרבי

וכפירוש רש"י שהוא דומה "לבשכבך ובקומך, שהקב"ה שומרנו בשכבנו ובקומנו לשכב שלווים ושקטים כארי וכלביא". והרי הסדר של קריאת שמע, הן בפסוק והן במשנה⁴, הוא בשכבך (תחילה ואחר כך) ובקומך, ולזה מתאים הסדר בפסוק כרע שכב גו' (ואחר כך) יקימנו.

לתלמיד
עמ' 3

בהמשך השיעור נלמד שהסיבה לכך שהגמרא בחרה דווקא בפסוק זה, אינה רק בגלל הסדר של שכיבה וקימה, אלא משום שיש בו משמעות מיוחדת.

ב. שכב – שינה וחולי

<< הרבי

ויובן⁵ בהקדם מה שכתוב בשיר השירים על הפסוק⁶ "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי", מהו על משכבי? על מרעי (חולי?).

מקור 4 שיר השירים, פרק ג', פסוק א'

על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי, בקשתי ולא מצאתיו.

לתלמיד
עמ' 4

הפירוש הפשוט הוא, שהכלה אומרת שהיא ביקשה וחיפשה את בעלה בלילה, אך לא מצאה אותו. המדרש מסביר את המשמעות העמוקה:

שיר השירים רבה

אמר רבי אבא בר כהנא מהו על משכבי בלילות, על מרעי (היאך מה דאת אמר שמות כא, יח): ולא ימות ונפל למשכב. מפסוק זה למדים ש"משכב" הוא "חולי".

אמר רבי לוי: "אמרה פנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבונו של עולם, לשעבר היית מאיר לי בין לילות ללילות, בין לילן של מצרים לילן של כבל, בין לילן של כבל לילן של מדי, ובין לילן של מדי לילן של גן, ובין לילן של גן לילן של אדום, ועכשו שישנתה לי מן התורה ומן המצוות נסמכו לי לילות ללילות'".

המדרש משווה בין הגלויות ההיסטוריות ובין מצבו הרוחני של העם בדור מסוים: בזמן הגלויות – אף שהיו הן "לילות", העם עדיין זכה להארה אלוקית מסוימת. אבל כאשר השינה באה מצד האדם עצמו – מתוך נטישה או התרופפות הקשר עם התורה והמצוות – החושך נעשה סמיך ורציף יותר, ללא נקודת אור.

<< הרבי

והנה, שני ענינים אלו – הן ענין החולי והן ענין השינה – מורים על ענין הגלות.

לתלמיד
עמ' 4

שינה – גלות הנפש

ויובן ענין השינה ממה שרואים באדם התחתון, שגם בעת השינה ישנו כל הגוף בשלימות, ואפילו כחות הנשמה הם גם כן בשלימות, אלא שהחילוק הוא, שבשעה שהאדם ער, אזי הכחות שבנפש כפי שמתלבשים בגוף הם בסדר מסודר, ואילו בשעת השינה, שאז ישנו את הענין של היינו כחולמים⁸, אזי אפילו הכחות שמאירים אז, הרי לא תמיד יש בהם סדר מסודר כו'.

לתלמיד
עמ' 4

כאשר האדם ער, כוחותיו עובדים בסדר מסודר. המוח משפיע על הלב, והלב והמוח משפיעים על

7. פי' מת"כ.

5. בהבא לקמן – ראה אודה"ת שם אמוח ואילך. סה"מ תרמ"ח ע' תנו ואילך.

8. תהלים קכו, א. וראה תו"א וישב כח, ג.

6. שה"ש ג, א.

האיברים. אך כאשר האדם ישן - האיברים עובדים בצורה בלתי שכלית ובלתי רצונית.

וענין זה ניכר במידה יותר גדולה בכח הראייה, כי כח השמיעה, הרי גם בעת השינה האוזן פתוחה, וכשיש קול גדול הרי הוא שומע, מה שאין כן כח הראייה, שבשעת השינה העיניים אינן "עיניים פקוחות".

יש מנהיג לבירה

וכן הוא גם בעבודה הרוחנית, כי הנה סדר העבודה צריך להיות באופן של "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה"⁹, שרואה שיש מנהיג לבירה זו¹⁰.

לתלמיד
עמ' 4

מקור 5 בראשית ובה, ל"ט, א'

אבינו אברהם היה הראשון שהשתמש בהיגיון זה כדי להבין שיש בורא לעולם.

מספר המדרש:

אמר רבי יצחק, "משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה אחת דולקת, אמר, 'תאמר שהבירה הזו בלא מנהיג?' הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו, 'אני הוא בעל הבירה! כה, לפי שהיה אבינו אברהם אומר, 'תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג', הציץ עליו הקדוש ברוך הוא ואמר לו אני הוא בעל העולם".

לתלמיד
עמ' 4

אברהם אבינו התבונן בעולם, והבין שדבר כזה לא יכול להיות ללא בורא, כפי שארמון מלא באור, לא יכול להיות ללא מנהיג*.

<< הרבי

יש מהווה לעולם

וזהו גם מה שאמרו רז"ל¹¹ "איזהו חכם הרואה את הנולד".

לתלמיד
עמ' 5

מקור 6 תלמוד בבלי, מסכת תמיד, דף ל"ב עמוד ב' (עם ביאור ופירוש אבן ישראל)

אמר להם אלכסנדר מוקדון לזקני הנגב: "איזהו האדם הראוי באמת להקרא חכם?" אמרו לו, "כדברי המשנה: איזהו חכם? – הרואה את הנולד".

לתלמיד
עמ' 5

הפירוש הפשוט במאמר זה הוא שאדם חכם חושב כמה צעדים קדימה, ורואה מה ייוולד מהמעשה שלו. אך בספר התניא אדמו"ר הזקן יוצק משמעות עמוקה יותר במילים:

מקור 7 תניא פרק מ"ג

"איזהו חכם הרואה את הנולד", פירוש, שרואה כל דבר איך נולד ונתהוה מאין לישי, בדבר ה' ורוח פיו יתברך, כמו שכתוב: 'וברוח פיו כל צבאם'".

לתלמיד
עמ' 5

9. ישע"מ, כו.
10. ראה ב"ר רפ"ט.
* הרמב"ם כותב זאת באריכות (משנה תורה, הלכות עבודה זרה וחוקות הגויים פרק א', הלכה ג):
כיון שנגמל איתן זה התחיל לטוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשב ביום ובלילה ויהיה תמה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו. כי אי אפשר שיסבב את עצמו. ולא יהיה לו מלמד ולא מודיע דבר
11. תמיד לב, א.

היינו, שכאשר ישנו את הענין של "שאו מרום עיניכם" אזי הוא רואה את הנולד, כפירוש אדמו"ר הזקן¹² שרואה שכל דבר נולד מאין ליש.

לסיכום: כאשר האדם ער ונושא את עיניו למרום, הוא מתבונן בעולם הגדול שמסביבו, ומבין שיש בעל הבית לבירה זו, וכמובן שיש לו מסר. ואם כן, עליו להישמע להוראותיו. בעומק יותר, כאשר האדם מתבונן בעולם, הוא רואה איך כל דבר נולד מאין ליש, ואיך הקב"ה מהווה את העולם בכל רגע. דבר זה פועל בו כמובן את הרגשת הביטול לה' ואת הרצון והשאיפה ללכת בדרכיו.

אמנם, כאשר כח הראייה הוא אצלו לא כדבעי, וחסר בו הענין של "שאו מרום עיניכם", הרי זה ענין של שינה, "אני ישנה" בגלותא¹³. ועד כדי כך, שבעת השינה יכולים להיות גם ענינים הפכיים משכל הפשוט, ועל דרך זה בענין הגלות, שיכול להיות שפעולותיו במחשבה, דיבור ומעשה, ועשר כחות נפשו הבהמית וכל עניני הגוף, הם ההיפך מכמו שצריכים להיות. והסיבה לכל זה היא החסרון בהענין של "שאו מרום עיניכם", להיותו במעמד ומצב של שינה, שאז אין סדר מסודר בכחות, ובמילא אין שליטה של הכח הנעלה על הכח הפחות - ובמילא אין הגברת הצורה על החומר.

כאשר האדם ישן וכוחותיו לא פועלים – הכול 'בלאגן' אחד גדול. מזה יכול לצאת לפועל הנהגה שהיא היפך השכל והיפך התורה.

חולי – סכנה רוחנית

והנה מענין השינה שבגלות ("על משכבי בלילות" - כשישנתי לי מן התורה ומצוות) באים גם לענין החולי ("על משכבי", על מרעי). ובזה עצמו יש כמה דרגות, מן הקל אל הכבד.

עבירות קטנות

כאשר אדם בא לדברים האסורים בכלל (גם בעבירות שמצד עצמן הן קלות יותר) הרי זה ענין של סכנה, כמובן מהמבואר באגרת התשובה¹⁴ המשל מחבל עב שזור מתרי"ג חבלים, ועל דרך זה בתרי"ג מצוות, שכשעובר חס ושלום על אחת מהנה (היינו שעובר על מצות לא תעשה או שאינו מקיים מצות עשה) נפסק חבל הדק כו'.

אדם יכול לחשוב, "מה הסיפור הגדול אם אני עושה עבירה קטנה? זה משהו קטן. אני עדיין יהודי טוב". אדמו"ר הזקן מסביר בספר התניא את המשמעות של הרבה עבירות קטנות. הוא ממשיל את הקשר שלנו לה' לחבל בעל שתי קצוות:

מקור 8 תניא, אגרת התשובה, פרק ה' (עם ביאור "שיעורים בספר התניא")

וזהו שכתוב: "פי חלק ה' צמו, יעקב חבל נחלתו", - פרוש, כמו חבל, על דרך משל, שראשו אחד קשור למעלה וקצהו למטה. כך הנשמה, הקצה העליון של הנשמה קשור ב"למעלה" והקצה השני מלפז בגוף. והוא על דרך משל, מחבל עב שזור מתרי"ג חבלים דקים, ככה חבל ההמשכה הנזכר לעיל כלול מתרי"ג מצוות, כל מצוה היא חבל דק מהחבל הכללי.

12. תניא פמ"ג. לקרית נשא כו, ד. האזינו עה, א.

13. שה"ש ה, ב. זח"ג צה, א. וראה לקרית שה"ש לג, ג. ובכ"מ.

14. פ"ה.

הקשר בין הנשמה לקב"ה משול לחבל בעל 613 חוטים, שהם תרי"ג מצוות.

וְכַשְׁעוֹבֵר חָס וְשְׁלוֹם עַל אַחַת מֵהֵנָּה – עַל אַחַת מִתְּרֵי"ג הַמְצֻוֹת, נִפְסַק חֶבְל הַדָּק שֶׁנִּנְגַד אוֹתָהּ מְצֻנָּה, וְכוּ'. וְכַשְׁנִפְסְקִים מְסַפֵּר מְרַבָּה יוֹתֵר שֶׁל חֶבְלִים דְּקִים, עַל יְדֵי שֶׁהוּא עוֹבֵר חָס וְשְׁלוֹם עַל פְּמָה וְכַמָּה מְצֻוֹת, נִגְרַמַּת חֲלִישוֹת גְּדוּלָּה בַּחֶבֶל.

<< הרבי

ולא עוד אלא שבריו החטאים (ואפילו בכפילת חטא אחד פעמים רבות מאד) יכול להיות פגם כמו בלאו אחד שיש בו כרת או מיתה, וכפי שמבאר המשל מהבדלת ענן קל וקלוש, שמחיצות קלות וקלושות לרוב מאד הן מאפילות כמו מחיצה אחת עבה ויותר¹⁵.

לתלמיד
עמ' 6

אדמו"ר הזקן מביא משל נוסף מווילון דק שמונח על החלון. כמובן שהוא מסתיר בקושי, אך אם יהיו על החלון וילונות רבים, ההשפעה תהיה כמו וילון עבה. והנמשל מובן בקשר לעבירות קלות שגורמות לכתם קל בנשמה, אך אם הן נעשות ריבוי פעמים, זה הופך להיות חמור הרבה יותר.

תאוות היתר

ויש עוד מדריגה בענין החולי באופן דק יותר, שהוא חולי שאין בו סכנה (אלא שממנו אפשר לבוא גם כן לחולי שיש בו סכנה), ובכללות הוא ענין של תאוות היתר, שלמרות שעל פי תורה אין זה ענין שאסור וקשור בידי החיצונים¹⁶, מכל מקום הרי כתיב¹⁷ "לתאוה יבקש נפרד", שעל ידי שממלא תאוות הגוף ונפש הבהמית - היפך הענין של קדש עצמך במותר לך¹⁸, נעשה האדם נפרד מעניני קדושה ואלקות, שזהו ענין של חולי, שהרי הוא נפרד ממקור חיותו. ויתירה מזו, שכאשר נעשה מושקע בתאוות היתר - שלכאורה הרי זה רק חולי שאין בו סכנה - הנה מזה יכול לבוא למדרגה התחתונה של חולי שיש בו סכנה.

לתלמיד
עמ' 6

מה כזה חמור בלאכול דברי מותרות? זה הרי כשר ומותר.

כאשר האדם שקוע בהנאות העולם, הוא פחות מתחבר לקדושה. כאשר האדם מאביס את עצמו בכל תענוגות העולם בצורה מוגזמת, הוא פחות כלי לאור הרוחני.

יתירה מזו, לעתים זה אף מדרדרו לתאוות אסורות. משום שכאשר האדם נהיה שטוף בתאוות ומרגיל את עצמו לקבל הכול וליהנות מהכול - בסופו של דבר הוא מתדרדר להנהגה אסורה.

סיפור הרב ששנח את הכול

בסיפור הבא ניתן לראות את השלכותיה של הנהגה זו:

רבי אלעזר בן ערך היה חכם ארץ ישראלי שחי ופעל בסוף המאה הראשונה לספירה ובתחילת המאה השנייה. הוא היה מתלמידי רבן יוחנן בן זכאי, שנתן ביטוי בולט לתכונותיו הטובות, והעדיפו על פני כל שאר תלמידיו. מסופר שהמורה והתלמיד עסקו ביחד בתורת הסוד, ואז "ירדה אש מן השמים... עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר... אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצריך" (תלמוד בבלי, מסכת חגיגה, דף י"ד עמוד ב').

לנוכח השבחים יוצאי הדופן שמרעיף רבן יוחנן בן זכאי על תלמידו, היה מצופה שמאמרים רבים משמו של רבי אלעזר בן ערך ישתמרו בספרות חז"ל. למרבה הפלא אין הדבר כך, ומעט מאוד מסופר עליו או נאמר בשמו.

17. משלי יח, א.
18. יבמות כ, א.

15. אגה"ת פ"ז.
16. ראה תניא פ"ז.

מקור 9 קהלת ובה, פרשה ז', פיסקה ז'

חַמְשָׁה תְּלִמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, כָּל זְמַן שֶׁהָיָה קָנִים הָיוּ יוֹשְׁבֵיין לְפָנָיו, כְּשֶׁנִּפְטַר הִלְכוּ לִיבְנָה, וְהִלְךְ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ אֶצְלֵי אִשְׁתּוֹ לְאַמְאוֹס, מְקוֹם מֵיִם יָפִים וְנֹדָה יָפָה, הִמְתִּין לָהֶם שֶׁיָּבֹאוּ אֶצְלוֹ וְלֹא בָּאוּ. כִּיּוֹן שְׁלֹא בָּאוּ בְּקִשׁ לִילָךְ אֶצְלָם, וְלֹא הִנִּיחְתּוּ אִשְׁתּוֹ, אָמְרָה, "מִי צָרִיךְ לְמִי?" אָמַר לָהּ, "הֵן צָרִיכִין לִי". אָמְרָה לוֹ, "חַמְטָה הָעֶכְבְּרִים, מִי דָרְפוֹ לִילָךְ אֶצְלֵי מִי? הָעֶכְבְּרִים אֶצְלֵי חַמְטָת אוֹ חַמְטָת אֶצְלֵי הָעֶכְבְּרִים?" שָׁמַע לָהּ וַיָּשָׁב לוֹ עַד שֶׁשָּׁכַח תְּלִמּוּדוֹ.

לתלמיד
עמ' 6

לאחר פטירת רבי יוחנן בן זכאי, הלכו תלמידיו ליבנה – אשר שימשה כמרכז תורני באותה תקופה, ואילו רבי אלעזר בן ערך, הרחיק יחד עם אשתו אל העיר אמאוס [סמוך ל'לטרון' של ימינו], כדי ליהנות מהמרחצאות והיין המשובח שבה.

(כאשר רצה להצטרף אל חבריו, שכנעה אותו אשתו שהוא גדול מהם, ולכן הם צריכים לבוא ללמוד תורה אצלו ולא להיפך, כמו עכברים שבאים אל האוכל והאוכל לא הולך אל העכברים...).

הגמרא מספרת, שלפועל הוא נשאר לבדו באמאוס למשך שנים רבות וכתוצאה מכך הוא שכח את תלמודו, וכשכבדו אותו בקריאה בתורה, הוא קרא עם טעויות (תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף קמ"ז עמוד ב'). רואים אנו מה קורה כאשר אדם נותן דרוור להנאות החיים, אפילו אם הם מותרים.

לסיכום:

השינה בגלות משולה לנער מתבגר שמתנהל בבית הוריו בחוסר מודעות ובחוסר אחריות. הוא מאחר, מלכלך, לא לוקח חלק בעבודות הבית, והאווירה המשפחתית נעשית קשה מנשוא.

בשלב מסוים, ההורים כבר מרגישים שנמאס, ושולחים אותו ליעוץ.

המטפל מבין מיד: לא מדובר בנער רע, אלא בנער חסר תודעה. הוא פשוט לא מבין שהוא חלק ממערכת – ממשפחה שבה יש כללים, אחריות, מטלות, פרנסה – ושגם לו יש תפקיד. הוא ממשיך להתנהל כמו ילד קטן.

כשהמטפל יושב איתו ומסביר לו את משמעות החיים, את מקומו בעולם ואת האחריות שיש לכל אדם בכל גיל – משהו נפתח. פתאום הנער רואה את העולם אחרת, ומתוך כך – מתחיל להתנהג אחרת.

זו בדיוק המשמעות של "שאו מרום עיניכם" – כשאדם פוקח את עיניו ומבין שיש בורא לעולם, שה' מנהיג את הבריאה, ושנשמתו ירדה לעולם למען מטרה – גם הוא עצמו משתנה. הוא מתחיל לחיות מתוך שליחות ומודעות, ומתוך כך מתנהל בצורה אחרת לגמרי.

החולי הרוחני של הגלות, דומה לאדם שמתחיל להיגרר לתוך התמכרות – למשל, לאלכוהול. הוא לא באמת רוצה להיות אלכוהוליסט. אבל זה רק "לחיים" אחד, רק ערב אחד – וכך הוא מצדיק את עצמו. הבעיה היא שהרצף הזה מצטבר. כל לגימה בודדת נדמית כחסרת משמעות, אבל יחד יוצרות התמכרות.

כך בדיוק גם ברוחניות – אדם משכנע את עצמו שזו רק עבירה קטנה, או רק תאוה אחת מותרת. "הכל בשליטה", הוא אומר לעצמו. אבל ככל שהוא ממשיך כך, הלב מתקשה, והקשר עם הקדושה הולך ונחלש.

<< הרבי

אהבה מסותרת

אמנם גם כאשר יש חסרון בעבודה, שזהו כללות הענין של "על משכבי בלילות" - ענין השינה, שחסר הענין של "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", ועד לענין החולי, ולא רק חולי שאין בו סכנה, אלא גם מדרגה יותר תחתונה של חולי שיש בו סכנה, הנה גם אז "בקשתי את שאהבה נפשי", שהוא ענין האהבה מסותרת שהיא ירושה לנו מאבותינו¹⁹, שלכן, גם כאשר "אני ישנה" בגלותא, הנה "לבי ער" להקב"ה ולתורתו ולמצוותיו, ו"לבי ער" לגאולה²⁰.

לתלמיד
עמ' 7

ועל זה נאמר "כרע שכב כארי וכלביא גו", שגם בזמן של שכיבה ("על משכבי בלילות"), שבכללות הוא זמן הגלות, שהוא זמן השינה וזמן החולי, הנה גם אז ישנו את הענין של "כארי וכלביא", שעומדים משנתם ומתגברים כלביא וארי כו' לקרוא את שמע²¹.

התעוררות האהבה המסותרת דומה לרגע שבו אותו אדם מכור, מבין שהוא עומד לאבד את הדבר היקר לו ביותר: את משפחתו. או כמו אותו נער שמגלה, באיחור, שאם ימשיך בהתנהגותו – הוא ייאלץ לעזוב את הבית ולהישלח לפנימייה, כי שגרת החיים בבית פשוט כבר לא יכולה להימשך כך.

ואז, מתוך המצוקה – מתעורר בו משהו.

רגש של אחריות. אהבה להורים. חיבור לילדים האחרים בבית.

ופתאום, מתחת לשכבות של בלבול והתנהגות חסרת גבולות – עולה ומתגלה האמת הפנימית שלו: שהוא בעצם אדם טוב, אוהב, שרוצה להיות חלק. הוא פשוט... נרדם.

אבל הרגע הזה של ההתעוררות – משנה הכול.

כשהלב נפתח, כשהאמת הפנימית מתעוררת, פתאום הכול נראה אחרת.

הוא מקבל מבט חדש על החיים – מבט עמוק, צלול ונכון – ומאותו רגע, הוא מתחיל לתקן.

19. תניא ריש פי"ח.

20. ראה שהש"ר עה"פ (פ"ה, ב (א)). יל"ש שם (רמז תקפח). ועוד.

21. פרש"י פרשתנו כג, כד.

דווקא כשכרע ושכב

ועל פי זה יובן מה שהובא בגמרא "בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע כו' משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו", שמדייק להביא את הפסוק "כרע שכב גו'" דוקא²², כדי להורות שגם בזמן הזה, כאשר נמצאים במעמד ומצב של "כרע שכב", דהיינו, בזמן הגלות, במצב של שינה ועד לחולי, ישנה העבודה של "כארי וכלביא", להתגבר על כל המניעות והעיכובים, עד למסירת נפש. וזהו הדיוק "כארי וכלביא", "כְּאָרִיָּה - שְׁהוּא תְּזַק, וְכָלְבִּיָּא - שְׁהוּא יוֹתֵר תְּזַק"²³, שמורה על ענין התשובה, של בעלי תשובה "מושכים עליהם בכוח גדול יותר"²⁴.

לתלמיד
עמ' 8

כעת מוסברת השאלה מתחילת השיעור, מדוע הפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" מתאים יותר מהפסוק "עם כלביא יקום וכארי יתנשא", משום שהחידוש הוא, שגם בזמן הזה כשנמצאים בגלות, אנו עדיין "כארי וכלביא", ובכוחנו לצאת ולהתגבר על הכול!

נס נסתר ונס גלוי

והנה הנתינת כח לעבודה בזמן בגלות היא גם על ידי נסים. כי הנה, ישנם שני סוגי נסים²⁵. הראשון, דוגמת הנס של קריעת ים סוף, שהיה נס גלוי, ובזמן הגאולה, שאז הייתה גאולה שלימה. והשני דוגמת הנס של אסתר, שהם הנסים שישנם בזמן שעליו נאמר²⁶ "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", שמתייחס לזמן הגלות, במעמד ומצב ש"עדיין עבדי אחשורוש אנו"²⁷, ומכל מקום, הנה גם במצב של "ערבין"²⁸, במעמד ומצב של "כרע שכב", ישנו את הענין של "ראו כל אפסי הארץ"²⁹ את הנס "ונהפוך הוא"³⁰.

לתלמיד
עמ' 8

וכן הוא בכללות זמן הגלות, ואפילו בזמן של חושך כפול ומכופל, הנה לפעמים ישנם נסים באופן של "ראו כל אפסי ארץ" - נס גלוי שלמעלה מדרך הטבע. ונס זה נותן כח בעבודה שלאחרי זה, שמבלי הבט על זה שנמצאים במצב של "לא ימות ונפל למשכב" בכל האופנים האמורים, מכל מקום עומדים "כארי וכלביא" לקרוא את השמע.

וזהו ההכנה והכלי לענין של "מי יקימנו" מחושך הגלות, בגאולה האמיתית והשלימה, על ידי זה שבמשך זמן הגלות ישנו את הענין של "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי", ועל ידי עבודה זו זוכים לגאולה השלימה והאמיתית, במהרה בימינו, על ידי משיח צדקנו.

מאמר ד"ה "כרע שכב כארי", י"ב תמוז ה'תשט"ז
הנחה בלתי מוגה [בעיבוד קל על ידי המערכת]
תורת מנחם - התוועדויות חלק י"ז, עמ' 33 ואילך

27. מגילה יד, א.

28. לשון חז"ל - ריש מסכת ברכות.

29. ע"פ ישעיה נב, י. תהלים צח, ג.

30. אסתר ט, א.

22. ראה גם מכתב ט"ו תמוז שנה זו (אגרות-קודש ח"ג ריש ע' רסד).

23. זח"א רלז, ב (הובא באוה"ת שם).

24. זח"א קכט, ב.

25. ראה גם אוה"ת שם ע' א' מט.

26. וילך לא, יח. וראה חולין קלט, ב. תו"א מג"א צ, ד. צב, א. ועוד.

לתוספת הסבר, מועתק בזה מכתב שהרבי כתב לרבי הקודם, בו הוא מסביר את המשמעות החזקה של נס גלוי, על אמונת היהודי, וכיצד דווקא בזמן הגלות – שבו יש חושך סביבנו – ניסים גלויים מעניקים הרבה כוח ועוצמה לעם ישראל.

רשימות כ"ק אדמו"ר, חוברת קלח (למורה בלבד)

לכאורה, אין דבר שיזכך גשמיות הטבע בעיני האדם, ויעורר רגש הרוממות - דערהייבניקייט - בנפשו, כמופת ושידוד הטבע ובפרט בעקבות דמשיחא.

...בימינו אלו אשר המלכות נהפכה למינות, ופשתה שיטה, רחמנא לצלן, שאין בעולם כי אם החומר והגשם וחוקי הטבעיים המושלים בו. כי השכל והרוחניות אינם אלא תולדות הגשם, וצורתו אשר ילבש ואין להם קיום בפני עצמם.

עם בני ישראל, אשר כולם הם מאמינים בה' אחד, הרי מפני צוק העתים האמונה בסתם בני אדם היא בדרך מקיף בלבד. ואינה ניכרת ונרגשת במעשי האדם היום-יומיים ותהלוכותיו כלל. גם מפני רוב טרדות הפרנסה שמושקעים בהם יומם ולילה שכלו ומוחו של אדם נעשים רק קרדום למצוא על ידם את פרנסתו. ואי אפשר אשר במשך הימים לא יגשים [יגשם] כל זה חושי האדם, שכלו והבנתו.

עתה, הרי מופת הנראה לעיני בשר, מעלה את האדם - ולא רק לשעה - מבירא עמיקתא לאיגרא רמה. כי לפתע פתאום יראה אור בחושך שבו נמצא עד עתה. ירגיש אשר אין הגשמיות שסביבו עב וחשוך כל כך, כי רק הרוחני הוא המהוו ומקיימו בכל עת ובכל שעה וכו' וגבוה על גבוה עליהם בורא הכל, שהוא המושל ושולט גם בעולם הזה הגשמי והחומרי.

סיפור ואיתי את הנס במוחש ונוכחתי שיש אלוקות (למורה בלבד)

אותו יום החל כיום שגרתי לגמרי, אך התפתח באורח לא-צפוי. חיה-רבקה גרוסמן, אז נערה בת שש-עשרה, בתו הבכורה של הרב יצחק-דוד גרוסמן, רבה של מגדל-העמק, שבה לביתה מבית-הספר ואחת מעיניה נפוחה מאוד.

במבט שטחי לא הייתה נראית סיבה לדאגה. ההורים חשבו שזו דלקת חולפת. אלא שהעין הוסיפה להתנפח, ואף החלה לדמם ולפתח מוגלה. ההורים המודאגים מיהרו אל רופאי עיניים מקומיים, אך אלה לא ידעו לאבחן את הבעיה, והפנו אותם לרופאים בחיפה. משם נשלחו לתל-אביב ולמרכז הרפואי הדסה עין-כרם בירושלים, אך מרופא לרופא התעלומה הרפואית נותרה בעינה.

איש מן המומחים לא ידע לפענח את הבעיה. רופא אחד שיער שמקור הבעיה בעין. השני טען שזו בעיית עור. השלישי העריך שזו אלרגיה. במשך שבעה חודשים סבלה הנערה מכאבים עזים, ומצב העין הידרדר.

יום אחד טס הרב גרוסמן לארצות-הברית, ושם חלק את צרתו עם אחד מידידיו. הלה המליץ לפניו לפנות אל פרופ' אלברט הורנבלס, יהודי שומר מצוות, מומחה לרפואת

עיניים בעל שם עולמי.

"אינני יכול לסייע בלי לראות את העין הפגועה", השיב הפרופסור כששמע את המקרה. הרב גרוסמן הזמין מיד כרטיס טיסה בעבור בתו, וכבר למחרת בבוקר הגיעה הנערה לארצות-הברית. בקשתה הראשונה מאביה הייתה: "אני רוצה לראות את הרבי מליובאוויטש".

הרב גרוסמן כבר כתב לרבי בעבר בקשת ברכה בעניינה, וכך הגיעו האב ובתו לבית-מדרשו של הרבי, '770', בברוקלין שבניו-יורק, לקראת תפילת שחרית.

רבים שביקשו לראות את הרבי היו ממתנינים לבואו משני צידי שביל הכניסה לבניין. גם הרב גרוסמן ובתו עמדו שם, כאשר הרבי יצא מן המכוננית והחל לצעוד לעבר הבניין.

באותו רגע החליט הרב גרוסמן לנסות לשוחח עם הרבי ולבקש את ברכתו. הוא יצא מהשורה והתייצב באמצע הדרך. והנה הרבי קרב ובא, ונעצר מולו.

"רבי", קרא הרב גרוסמן בהתרגשות והחווה על בתו שעמדה לידו: "זו בתי, יש לה בעיה בעין, והיא זקוקה לברכת הרבי לרפואה שלמה".

הרבי הביט לשבריר שנייה בעין הפגועה ואמר מיד לרב גרוסמן: "לבדוק מיד את המזוזה, ותהיה לה מיד רפואה שלמה. ושתזכה לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים".

הרב גרוסמן היה אחוז התרגשות. באותו רגע מיהר לטלפון ציבורי וחיג אל ביתו. "בדקו מיד את המזוזות בבית!", ביקש מבני ביתו. סופר סת"ם מומחה הובהל והמזוזות נמסרו לבדיקה מדוקדקת.

לא היה צורך במאמץ רב כדי לתפוס את התגלית המרעישה. באחת המזוזות המילה 'עיניך', שבפסוק "והיו לטוטפות בין עיניך", הייתה מחוקה לגמרי.

בו-במקום נקבעה מזוזה אחרת, כשרה ומהודרת. בזמן הזה התפלל הרב גרוסמן תפילת שחרית במניין של הרבי. כשסיים להתפלל פגש את בתו והבחין בהתרגשותה הרבה. "אבא, מה עם העין שלי?", שאלה אותו.

"מה קרה?", תמה הרב גרוסמן.

"אני מרגישה שמהו קורה", מלמלה הנערה.

הרב גרוסמן לא הבחין בשינוי כלשהו, ומשם פנתה הנערה לנוח מעט מהטיסה הממושכת. כשהתעוררה משנתה גילתה כי הנפיחות ירדה מאוד.

הרב גרוסמן לא ידע את נפשו מהתרגשות. הפלא מתחולל לנגד עיניו! בתוך כך הגיעה השעה ללכת אל הפרופ' הורנבלס. "נלך לרופא", אמר לבתו.

הרב גרוסמן הציג לרופא את התיק הרפואי של בתו, ובו כל הצילומים והבדיקות שנעשו לה. הפרופסור הביט בצילומים ובעין, והביע את השתוממותו. הממצאים שראה עכשיו לנגד עיניו לא תאמו את התיק הגדוש. הרב גרוסמן שיתף אותו בקורות

השעות האחרונות. "זה נס", הגיב הפרופסור.

שבועיים חלפו. העין השתפרה מיום ליום. ערב אחד השתתף הרב גרוסמן בהתוועדות הגדולה שקיים הרבי בבית-מדרשו. במהלך הפסקה בין דברי התורה, כאשר הקהל שר בדבקות ניגוני נשמה, ניגש הרב גרוסמן אל הרבי. "שמי יצחק-דוד בן איטא-פערל", אמר וביקש את ברכת הרבי, "שאצליח".

"אמן", השיב הרבי, וכלי שהיות שאל: "עם הבת הכול בסדר?".

"הרבה יותר טוב!", השיב האב המאושר, והזכיר את שמה ושם אימה, לברכה.

"שיהיה עוד יותר טוב!", איחל הרבי. מיותר לציין שהברכה התממשה עד תום.

שמונה-עשרה שנים חלפו. יום אחד הוזמן הרב גרוסמן לניו-ג'רזי שבארצות-הברית, כאורח הקהילה היהודית. בשבת, כשנכנס לבית-הכנסת, הבחין בו אחד המתפללים, ניתק ממקומו ורץ לעברו, מנשקו בהתרגשות ומעיניו זולגות דמעות.

הרב גרוסמן התבונן באיש ולא הצליח לזהותו. "אני פרופסור הורנבלס", אמר היהודי הנרגש, "אני הוא שראיתי במו עיניי את הנס שחוללה ברכת הרבי מליובאוויטש לבתך. ראיתי במוחש שיש אלוקות!".

(על-פי עדותו של הרב גרוסמן בתכנית 'מבעד למסך', JEM)

נקודות מפתח

- **בלעם מנבא על עם ישראל:** "כרע שכב כארי, וכלביא מי יקימנו". הפסוק מתאר את כוחו של עם ישראל גם במצבי שינה וחולי, הרומזים למצבי חולשה רוחנית בגלות.
- **שינה – גלות הנפש:** בזמן השינה כוחות הנפש אינם מסונכרנים עם הגוף. העיניים קיימות – אך לא רואות. כמו כן ברוחניות, האדם נעשה "עיוור" לעובדה שה' מנהיג את העולם. במצב זה, הרע שבאדם עלול לגבור על הטוב.
- **חולי – סכנה רוחנית:** אדם שעובר על עבירות רבות, חותך את החוטים של החבל שמחבר בינו לבין הקב"ה. אדם ששוקע בתאוות היתר נהיה מגושם ופחות מחובר לקדושה. זה יכול לדרדר אותו, רחמנא לצלן, לתאוות איסור.
- **התרופה:** גם במצב של שינה וחולי, הדרך לתיקון היא לעורר את "שאהבה נפשי", את האהבה הטמונה בליבו של כל יהודי, שמעניקה לו את הכוח להתעורר מהשינה הרוחנית ולשוב אל הקב"ה.
- **הגמרא בוחרת דווקא בפסוק "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" משום שפסוק זה מדגיש את כוחו של עם ישראל להתעורר דווקא ממצב של "שכיבה" בגלות ולגבור על ניסיונות הזמן.**

לתלמיד
עמ' 9

- הכוח להתעורר נובע מניסים שמתרחשים מעת לעת – גלויים או נסתרים. הם מלבים את הניצוץ שחבוי ביהודי ללהבה של חיבור לה'.

צידה לדרך

בימים אלו, כולנו רואים במוחש את הניסים הגלויים. ההצלחה מול חיזבאללה, קריסת משטר אסד, והמבצע הבלתי נתפס בלב טהרן – הפתיעו את העולם כולו. ראש ממשלת ישראל ונשיא ארצות הברית מודים בפה מלא: זו לא רק האסטרטגיה. זו יד ה'.

וכעת – תורנו.

זה הזמן לקום כלביא – להעיר את האהבה הפנימית שבקרבנו, ולתרגם אותה למעשה: עוד מצווה, עוד שיעור תורה, עוד מעשה טוב.

ההתעוררות הלאומית צריכה להפוך להתעוררות אישית.

ובעזרת ה', גם הניסים ימשיכו. האריה ימשיך לשאוג, החטופים יחזרו הביתה, ושלוש אמיתי ישרור בעולם. אמן.